

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ**

ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Кафедра хореографії

**СИЛАБУС
вибіркової дисципліни**

**Новітні режисерські технології у сучасному хореографічному
мистецтві**

Ступінь вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	Культура і мистецтво
Спеціальність:	024 Хореографія
Освітньо-професійна програма:	Хореографія

ЛУЦЬК – 2020

Силабус вибіркової дисципліни «Новітні режисерські технології у сучасному хореографічному мистецтві» підготовки бакалавра, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 024 «Хореографія», за освітньою програмою «Хореографія»

Розробник: кандидат мистецтвознавства, Кіндер К. Р.

Силабус вибіркової дисципліни затверджено на засіданні кафедри хореографії
протокол № 2 від 27серпня 2020 р.

Завідувач кафедри:

доц. Косаковська Л.П.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво» Спеціальність 024 «Хореографія» Освітня програма «Хореографія» Бакалавр	вибіркова
Кількість год/кредитів 180/6		Рік навчання - 2
		Семестр – 3-4
		Лекції – 8
		Практичні (семінарські) –62
ІНДЗ : немає		Консультації – 10
		Самостійна – 100
		Форма контролю – залік 4 семестр

Назва дисципліни	Новітні режисерські технології у сучасному хореографічному мистецтві
Викладач	Кіндер Карина Рудольфівна-кандидат мистецтвознавства, старший викладач
Контактний телефон	0507587763
E-mail	kinderkarina@yahoo.com
Дні занять	
Консультації	Очні консультації : за попередньою домовленістю. Понеділок та четвер з 14.00 до 15.00 Онлайн консультації : за попередньою домовленістю в робочі дні з 9.30 до 17.30
Мова викладання	українська

Анотація до дисципліни

Динаміка зміни сучасного світу в усіх сферах людської життєдіяльності зумовлює зростання потреби суспільства у формуванні творчої особистості, здатної до створення та засвоєння інновацій у будь-якій галузі. Еволюція театралізованих масових видовищ відбувається під впливом активного розвитку технологій та пошуку нових способів інтерактивності. Характерною рисою сучасних режисерських рішень є синтез літературної, музичної, хореографічної, сценографічної складових, що втілюються на різноманітних сценічних майданчиках, модернізація яких помітна як щодо використовуваних матеріалів, функціональності, мобільності, так і щодо впровадження новітніх інформаційних комп'ютерних та інженерних технологій. Мобільність, візуальність, яскравість, новаторство, спрямованість до кожного з глядачів за активної участі останніх у дійстві – основні напрями творчих пошуків режисерів масових сценічних видовищ. Тому пріоритетним завданням закладу вищої освіти мистецького спрямування є підготовка майбутнього бакалавра хореографії, здатного здійснювати творчу інноваційну професійну сценічну діяльність на високому художньому рівні. У зв'язку з цим у навчальному процесі особливого значення набуває комплекс дисциплін, що впливають на формування професійних компетенції та практичних навичок з організації, проведення репетицій, постановки різноманітних мистецьких видовищних заходів, танцювальних шоу програм. Тому рівень знань та вмінь студентів з дисципліни «Новітні режисерські технології у сучасному хореографічному мистецтві» є вагомою складовою професіоналізму митців-хореографів, артистів, балетмейстерів. Зазначена дисципліна розвиває перспективи професійної підготовки майбутніх постановників, балетмейстерів та керівників танцювальних колективів з урахуванням специфічних особливостей функціонування закладів мистецької та соціокультурної діяльності.

Новітні режисерські технології у сучасному хореографічному мистецтві» – навчальний курс, розроблений для підготовки бакалаврів зі спеціальності 024 «Хореографія». Курс відноситься до варіативної частини профільного модуля і має практико-орієнтований характер. Викладання дисципліни базується на цілому ряді принципів: науковість, наступність, проблемність навчання, наочність, свідомо навчально-пізнавальна активність студентів.

Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Новітні режисерські технології у сучасному хореографічному мистецтві» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: теорія та методика вивчення класичного танцю, теорія та методика вивчення народно-сценічного танцю, історико - побутовий танець, сучасний танець, композиція та постановка танцю, педагогіка і психологія художньої творчості, менеджмент соціокультурної діяльності.

Мета курсу: @>728=CB8 EC4>6=L>-B2>@G5 <8A;5==O O: A?>AV1 70AB>AC20==O <>28 <C78G=>-B50B@0;L=>3> <8AB5FB20, AD>@<C20B8 740B=>ABV 270T<>4VW C B2>@GV9 3@C?V ?V4 G0A ?@>F5AC I>4> AB2>@5==O E>@5>3@0DVG=8E 28AB02, ?5@D>@<0=AV2, <N78.;V2, B0=FN20;L=8E H>C.

□_>;>2=8< **завданням** курсу є практичне й теоретичне володіння всіма аспектами режисерської майстерності, розширити творчий діапазон і потенціал майбутніх фахівців хореографічного мистецтва, а також здатність інтегрувати отримані знання у подальшій діяльності.

Формат дисципліни

Очний. Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інноваційні технології – технології проектного навчання, інформаційно-комунікативні, кредитно-модульні й кредитно-рейтингові технології, а також інтерактивні навчальні технології (комп'ютерна графіка, аудіо та відео, онлайн консультування), для забезпечення розвитку творчого потенціалу особистості та саморозвитку студента в навчально-виховному процесі.

Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-навчальної програми студенти повинні *знати:*

- роль і місце предмету «Новітні режисерські технології у сучасному хореографічному мистецтві» в системі професійної освіти і майбутньої викладацької діяльності у відповідній сфері;
- особливості драматургічної основи хореографічного твору; основи сценічної поведінки, елементи внутрішньої психотехніки; інноваційні сценічні практики;
- теорію та методику режисури хореографічних творів, підготовки концертних програм;
- прийоми і методи роботи хореографа-постановника з виконавцями щодо втілення задуму хореографічного твору;
- основні форми, методи, прийоми, засоби режисерської роботи в хореографії;
- етапи репетиційної роботи над хореографічним твором, їх зміст та задачі.

вміти:

- інтегровано застосовувати знання програмного матеріалу дисципліни, вільно володіти спеціальною термінологією;
- формувати професійні навички та уміння, освоювати методичні засоби праці над виставою;
- аналізувати сценічний матеріал для роботи над музично-хореографічною виставою, мюзиклом тощо;

- інтерпретувати хореографічний текст;
- впроваджувати інноваційні режисерські техніки на практиці для створення художнього образу в танцювальних постановках, існувати в атмосфері хореографічної вистави та створювати її;
- застосовувати набуті компетентності у власній мистецько-творчій діяльності;
- працювати з хореографічним матеріалом, самостійно користуватися основною літературою, музичним матеріалом та іншими джерелами з метою аналізу музично-хореографічної драматургії вистави, висловлювати особисте ставлення до творів мистецтва.

В процесі вивчення дисципліни здобувач вищої освіти формує і демонструє наступні **компетентності**

Індекс матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК05. Навички здійснення безпечної діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. СК02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові

	особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури. СК03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах. СК04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної). СК05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти. СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності. СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини. СК09. Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції. СК10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації. СК11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу. СК13. Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого- фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу. СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб. СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності,
--	---

	підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту. СК16. Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.
Предметні результати навчання	ПР02. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності. ПР03. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань. ПР06. Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. ПР07. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виразно-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту. ПР11. Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом. ПР12. Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності. ПР13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва. ПР14. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора. ПР16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності. ПР18. Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості. ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу. ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах. ПР21. Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.

Форми і методи навчання

В умовах модульно-кредитної технології навчання заняття проводяться переважно в активних і творчих формах – проблемні й оглядові лекції, активні семінари, тренінги, заняття із застосуванням телекомунікаційної техніки. Зasadничим принципом викладання дисципліни є стимулювання самостійної та продуктивної дослідницької діяльності студентів, підтримка фахової активності й прагнення до нових знань, відкритості до комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти.

Методи навчання спрямовані на формування активної позиції студентів в освітньому процесі: проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, бесіди і дискусії, дистанційні консультації та ін. Використовується студентоцентризований, проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно-орієнтований, міждисциплінарний, творчий підходи до навчання, інтеграція науково-дослідної та навчальної діяльності.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем та підготовки (друку) рефератів і практичних робіт.

Політика курсу

При організації освітнього процесу у Волинському національному університеті імені Лесі Українки студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до : Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок проведення, відрядження та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення «Критерії оцінювання знань студентів»; Положення про кваліфікаційну роботу студента; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, відведених на:			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота

Змістовий модуль 1. Режисерські технології в системі професійно-викладацької діяльності у сучасному хореографічному мистецтві				
Тема 1.1. Режисерські здібності та їх значення для фаху балетмейстера.	14	2	2	10
Тема 1.2. Форми, методи, прийоми і засоби режисерської роботи в хореографії.	15	2	2	10
Тема 1.3. Особливості музично-хореографічної драматургії вистави.	15	2	2	10
Тема 1.4. Інноваційні сценічні практики.	15	2	2	10
Разом за змістовим модулем 1	59	8	8	40
Змістовий модуль 2. Методико-режисерське створення хореографічних композицій.				
Тема 2.1. Алгоритм режисерської роботи. Режисерська партитура. Робота режисера з виконавцями.	10		4	5
Тема 2.2. Рішення режисерських завдань в танці. Завдання режисера у роботі над хореографічною постановкою.	10		4	5
Тема 2.3. Алгоритм режисерської роботи. Режисерська партитура. Робота режисера з виконавцями.	17		6	10
Тема 2.4. Основи сценарної роботи. Сценарій як різновид драматургії. Основні структурні елементи сценарію. Композиція та конфлікт в сценарії. Методика створення сценарію.	19		8	10
Тема 2.5. Методика підготовки та проведення масових танцювальних заходів за усіма законами режисури.	19		8	10
Тема 2.6. Сценографічне рішення хореографічного номера.	23		12	10
Тема 2.7. Методика організації масових танцювальних заходів, їх різновиди.	23		12	10

Разом за змістовим модулем 2	121		54	60
Усього годин	180	8	62	100

Завдання для самостійного опрацювання:

- Охарактеризувати основи режисерської майстерності.
- Проаналізувати роль сценографії в хореографічній виставі.
- Охарактеризувати основні етапи складання сценарного плану.
- Охарактеризувати основні структурні елементи сценарію.
- Проаналізувати репертуар українського балетного театру.
- Проаналізувати репертуар світового балетного театру.
- Визначити етику та естетику театральної драми в хореографії.
- Проаналізувати роботу із сценічним світлом.
- Проаналізувати процеси модернізації сценічного простору.
 - Визначити роль інноваційних технічних засобів і технологій у режисурі сучасних творів сценічного мистецтва.

До самостійної роботи також входить:

- відпрацювання комплексу загальнорозвиваючих і коригуючих вправ;
- робота зі світлом, фонограмою, реквізитом, бутафорією;
- відпрацювання студентами особливостей художнього образу;
- відпрацювання вправ імпровізацій;
- складання індивідуального тренінгу;
- робота над ритмічними етюдами з предметами;
- написання композиційного плану до майбутнього етюд; підбір звукового супроводу;
- аналіз написаних сценаріїв;
- перегляд відеозаписів за рекомендацією педагога.

Система оцінювання та вимоги

Види контролю : поточний, підсумковий.

Методи контролю : спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю : залік.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Новітні режисерські технології у сучасному хореографічному мистецтві» здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Він складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 40 балів, і рейтингу з атестації (залік/екзамен) – 60 балів.

Політика щодо дедлайнів і перескладання

Роботи, які здаються з порушенням термінів, без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 від можливої максимальної кількості балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності

Списування під час контрольних робіт заборонені (в тому числі, із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття. Списування під час контрольних робіт, проходження тестів, складання заліку заборонені, для письмової доповіді допускається не більше 20% текстових запозичень.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватися в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів на семінарських та практичних заняттях

Поточний контроль (мах =40 балів)		Модульний контроль (мах =60 балів)	Загальна кількість балів									
Модуль 1		Модуль 2										
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	60	100								
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4		

Змістовий модуль 1.

3 бали (відмінно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями у повному обсязі та передбаченими практичними навичками. Вміє застосовувати набуті знання на практиці, розв'язувати творчі завдання.

2 бали (добре) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, вміє застосовувати набуті знання на практиці.

1 бал (задовільно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програм, застосування набутих знань на практиці недостатнє.

0 балів (незадовільно) - виставляються, якщо студент засвоїв матеріал у недостатньому обсязі, не володіє понятійним апаратом, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

Змістовний модуль 2.

4 бали (відмінно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, у повному обсязі володіє передбаченими практичними навичками. Вміє застосовувати набуті знання на практиці, розв'язувати творчі завдання. Впевнене виконання практичної частини програми. Методично правильний показ та пояснення, висококваліфікований підбір музичного оформлення.

3-2 бали (добре) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, володіє практичними навичками, вміє застосовувати набуті знання на практиці. Достатньо впевнене виконання практичної частини програми. Грамотний методичний показ та пояснення, грамотний підбір музичного оформлення.

1 бал (задовільно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, застосування набутих знань на практиці недостатнє.

0 балів (незадовільно) - виставляються, якщо студент засвоїв матеріал у недостатньому обсязі, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

ЗАЛІК

Вимоги до відповіді.

Теоретична частина ставить за мету перевірити ґрунтовність, систематичність та цілісність знань студентів.

Студент повинен дати чітку, повну, аргументовану відповідь на поставлені запитання, продемонструвати знання з базових теоретичних основ акторської майстерності та сценічного руху, знати головні складові творчо-виконавського процесу артистичної діяльності танцівника сучасності.

Практична частина ставить за мету перевірити володіння всіма аспектами майстерності актора, а саме: органікою, увагою, темпераментом, словесною та

фізичною дією, контактом з партнером і залом, акторською етикою і естетикою, аналізом драматургічного матеріалу, словом, пластикою, ритмікою 55 - 60 балів (відмінно) – виставляються, якщо студент глибоко розкриває зміст поставленого завдання, вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, комплексно застосовує одержані знання з різних дисциплін при випіщенні поставлених завдань. Якісне, осмислене виконання вправ і освоєння сценічних навичок.

48 - 54 балів (добре) – виставляються, якщо студент комплексно вирішує поставлені завдання, правильно розкриває основний зміст завдання, правильно використовує термінологію, вміє аналізувати і оцінювати факти і події. Грамотне виконання з невеликими недоліками.

40 - 47 балів (задовільно) – виставляються, якщо студент викладає зміст завдання частково, не завжди послідовно, відповідь неповна, але суть питання в цілому розкрита. Нерозуміння матеріалу і відсутність психофізичного розвитку в даному предметі.

1 - 39 балів (незадовільно) – виставляються, якщо студент не розкрив основний зміст завдання, допустився значних помилок, спеціальною термінологією володіє слабо, знання поверхові. виконання з великою кількістю недоліків, слабка фізична підготовка.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS		Оцінка за національною шкалою	
				для заліку
90-60	A	Відмінно		Зараховано
82-89	B	Добре		
75-81	C			
67-74	D	Задовільно		
60-66	E			
1-59	Fx	Незадовільно		Незарахован о (з можливістю повторного складання)

Рекомендована література

Основна:

- Акторська майстерність: Навчально-методичний посібник / авт.- упоряд. Довгань Л. Одеса: Журнал «Аудиторія», 2006. 39 с.
- Айслер-Мерти Кристина. Язык жестов. М., 2001. 160 с.
- Анненский Ин. Театр Еврипида. Москва: ЭКСМО, 2008.
- Барнич М. Майстерність актора. Київ: Ліра-К, 2016. 304 с.
- Біль Р. Виховання акторської харизми: метод. посіб. Вінниця: Нова книга, 2013.232
- Барнич М.Психотехніка актора: майстер-клас: монографія. Київ: Пінзель, 2018.197 с.
- Бартоу А. Актерское мастерство: Американская школа: пер. с англ. Москва: Альпіна нон-фикшн, 2013. 406 с.
- Волконский С. Выразительный человек. Сценическое воспитание жеста. Москва: Ленард, 2015. 248 с.
- Білан Т. Театральне мистецтво в контексті художньо-мистецького знання. *Молодь і ринок*. 2012. №8 (91). С. 107.
- Біль Р. Виховання акторської харизми: методичний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2013. 232 с.
- Вильсон Г. Психология артистической деятельности: Таланты и поклонники / Пер. с англ. А. Блейз. Москва: Когито-центр, 2001. 383 с.
- Грачева Л. Актерский тренинг: теория и практика. СПб.: Речь, 2003. 168 с.
- Ершов П. Технология актёрского искусства. Москва: ТОО «Горбунок», 1992. 285 с.
- Калашников В. Акторська майстерність: посібник-хрестоматія для студ. спец. 6.020203 "Кіно-, телемистецтво". Луганськ: ДЗ ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2012.176 с.
- Клепиков О., Кучерявий І. Основы творчості особи: [навчальний посібник для студ.]. Київ: Вища школа, 1996. 295 с.
- Кох И. Основы сценического движения: учебник. Изд. 2-е, испр. Санкт-Петербург: Планета музыки. 2010. 509 с.
- Коэн Л. Метод Ли Страсберга : сборник упражнений по актерскому мастерству. Москва: Альпина Нон-фикшн, 2018. 310 с.
- Основы сценічної майстерності: хрестоматія для студ. вищ. навч. закл. наряду підготов. "Дошкільна освіта"/ укл. Матвієнко С. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013.438 с.

• Основи сценічного руху: навчально-методичний посібник для студентів мистецько-педагогічних спеціальностей / уклад. Людмила Юріївна Гекалюк. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. 120 с.

- Паві Патріс : словник театру / Перекл. з фран. Маркіян Якуб'як. Львів, 2006. 640 с.
- Пансо В. Труд и талант в творчестве актера. Москва: ГИТИС. 2013. 230 с.
- Раденко Ю. Сценічна мова: навчальний посібник. Київ: КНУКІМ, 2015. 318 с.
- Режисура й акторська майстерність: Методичні вказівки (спец. "Театральне мистецтво", спеціалізація "Режисура драматичного театру") / укл. Гордєєв С. Харків: ХДАК, 2003.— 35 с.
- Рождественская Н. Диагностика актерских способностей. Санкт-Петербург: Речь, 2005. 180 с.
- Ряднова Л. Основи акторської майстерності. Київ: Основа, 2018. 176 с.
- Словарь театральных терминов (создание актерского образа) / Зверева Н., Ливнев Д. Москва: ГИТИС, 2007. 136 с.
- Стадніченко Н. Диагностика сформованості професійного спілкування майбутнього актора: методичні рекомендації / заг. ред. Г.Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 70 с.
- Станиславский К. Работа актёра над собой в творческом процессе переживания: дневник ученик. СПб.: Азбука, 2012. 507 с.
- Старостін Ю. Сценічний рух як складова професійної підготовки актора. *Науковий вісник Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. № 24, 2019. С.75-78.
- Тополевський В., Бельський С. Основи сценічного руху, бою та фехтування: навч.-метод. посіб. для практ. занять та самост. роботи студ. 2-4 курсів спец. «Актор драматичного театру та кіно» / В.Тополевський, С.Бельський. Харк. держ. акад. культури. Харків: ХДАК, 2012. 52 с.
- Фельденкрайз М. Осознание через движение: двенадцать практических уроков / пер. с англ. Москва: Ин-т общегуманитарных исслед., 2011. 205 с.
- Чечеткин А. Основы драматургии театрализованных представлений. Москва: Лань, 2013. 288 с.
- Чехов М. О технике актера. Москва: Изд. АСТ. 2016. 288 с.

Додаткова:

- Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с. Серія «Альма-матер».

- Захава Б. Мастерство актера и режиссера. М.: ГИТИС, 2008. 430 с.
- Великие мюзиклы мира. М.: Олма-прес, 2002. 704 с.
- Выготский Л. Психология искусства. Москва: Изд-во Соврем. гуманитар. ун-та, 2001. 209 с.
- Клековкін О. Сакральний театр. Генеза. Форми. Поетика. К.: Київський державний інститут театрального мистецтва ім. І.К. Карпенко-Карого, 2002. 360 с.
- Колесник О. Феномен інтерпретації в художній культурі: монографія. Київ: НАКККіМ, 2014. 265 с.
- Кудикіна Н. Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі: монографія. Київ: КМПУ, 2003. 272 с.
- Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ: Вид-во «Основи», 2001. 917 с.
- Литвиненко С. Креативність як загальна здібність до творчості: сучасні підходи. *Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки»*. 2006. Вип. 3 (50). С. 215-219.
- Поліщук О. Художнє мислення: естетико-культурологічний дискурс: монографія. Київ: Видавець ПАРАПАН, 2007. 208 с.
- Саїк Г. Емоційно-естетичні переживання музики через формування виконавської майстерності студентів. *Наука і сучасність*. Київ, 2000. 22, вип. 2, ч. 2. С. 115-125.
- Семашко О. Соціологія мистецтва: навчальний посібник. 2-ге вид. Львів: Магнолія Плюс, 2006. 244 с.
- Тополевський В. Педагогічний вплив на розвиток творчої. *Серія: індивідуальності майбутнього актора. Культура України. Мистецтвознавство*. Харків. 2015. Вип. 51. С. 144–151.
- Хрящева Н., Макшинов С. Психогимнастика в тренінге / под ред. Н. Хрящевой. Санкт-Петербург: Речь, 2014. 267 с.

Інтернет ресурси

Книги, статті, підручники з акторської майстерності, сценічному руху, історії театру:

[<http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/37435>](http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/37435)
<https://resources.mgpu.ru/findbooks.php?pagenum=9>
<https://resources.mgpu.ru/discpllist.php?mode=libr>
<http://www.mosconsv.ru>
<http://www.mosconsv.ru/page.phtml>
www.folkler.r
www.classical.net/music/links
www.kultura-portal.ru

<http://www.krispen.narod>.